

**Szanowny Pan
Rafał Bartek
Przewodniczący Sejmiku Województwa Opolskiego**

Szanowny Panie Przewodniczący,

w odpowiedzi na interpelację z dnia 27.11.2020 r. (data wpływu do tut. Urzędu) z prośbą o udzielenie informacji dotyczących finansowania prac w zakresie ochrony zabytków ze środków Opolskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków oraz innych źródeł rządowych w latach 2019-2020, uprzejmie informuję, że **podstawowym źródłem finansowania z budżetu państwa ochrony materialnego dziedzictwa kulturowego poprzez konserwację i rewaloryzację zabytków nieruchomych i ruchomych wpisanych do rejestru zabytków jest program Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego „Ochrona zabytków”**. W ramach programu priorytetowo traktowane są zadania prowadzące do zabezpieczenia, zachowania i utrwalenia substancji zabytku, a wnioski oceniane są zgodnie z kryteriami wskazanymi w załączniku nr 3 do Regulaminu programu, uwzględniającymi odpowiednio:

1. Kryteria oceny wartości merytorycznej:
 - 1) Konieczność przeprowadzenia prac wynikająca ze stanu zachowania zabytku.
 - 2) Czas powstania i wartość zabytku (historyczna, artystyczna, naukowa, w tym wpis zabytku na Listę UNESCO i/lub uznanie zabytku za Pomnik Historii).
2. Kryteria oceny zgodności ze strategicznymi celami programu:
 - 1) Podtrzymanie i rozpowszechnianie polskiej tradycji narodowej i państwowej oraz wzmocnienie tożsamości lokalnej i regionalnej.
 - 2) Społeczna funkcja obiektu po zakończeniu całej inwestycji.
3. Kryteria oceny wartości organizacyjnej:
 - 1) Kontynuacja prac prowadzonych w ostatnich dwóch latach – zadanie dotyczy kontynuacji prac przy zakresie, który został rozpoczęty w ostatnich dwóch latach.
 - 2) Ocena budżetu przedstawionego we wniosku – relacji między wnioskowanym dofinansowaniem a wkładem własnym.
 - 3) Poziom procentowy dofinansowania ministra w relacji do deklarowanego budżetu zadania.

W ramach powyższych kryteriów, będących podstawą oceny wniosków składanych do programu „Ochrona zabytków”, **nie podlega ocenie lokalizacja zabytku będącego przedmiotem wniosku – położenie obiektu na obszarze określonego województwa, wielkość danego województwa ani liczba ewidencjonowanych na obszarze danego województwa zabytków nie wpływa bezpośrednio na możliwość uzyskania dotacji celowej.**

W ramach ww. programu obiekty znajdujące się na obszarze województwa opolskiego otrzymały w roku 2019 łączną kwotę dotacji w wysokości 5 324 701 zł natomiast w 2020 roku łączną kwotę dotacji w wysokości 3 343 000 zł, zgodnie z poniższą tabelą uwzględniającą wysokość łącznej dotacji w podziale na poszczególne województwa w latach 2019-2020:

Lp.	Dotacje w ramach programu Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego „Ochrona zabytków” z podziałem na województwa w latach 2019-2020	
	Województwo	łączna wysokość przyznanych dotacji
2019		
1.	dolnośląskie	28 262 530 zł
2.	małopolskie	12 769 301 zł
3.	mazowieckie	11 893 794 zł
4.	podkarpackie	8 900 000 zł
5.	wielkopolskie	8 846 287 zł
6.	kujawsko-pomorskie	7 715 000 zł
7.	warmińsko-mazurskie	7 701 665 zł
8.	świętokrzyskie	7 353 000 zł
9.	łódzkie	6 870 000 zł
10.	pomorskie	6 756 811 zł
11.	opolskie	5 324 701 zł
12.	lubelskie	5 241 000 zł
13.	lubuskie	4 470 000 zł
14.	podlaskie	4 445 000 zł
15.	śląskie	3 995 000 zł
16.	zachodniopomorskie	3 537 000 zł
2020		
1.	dolnośląskie	35 516 350 zł
2.	wielkopolskie	15 201 000 zł
3.	małopolskie	15 041 100 zł
4.	mazowieckie	10 959 665 zł
5.	podkarpackie	10 309 000 zł
6.	warmińsko-mazurskie	9 457 000 zł
7.	kujawsko-pomorskie	9 165 000 zł
8.	łódzkie	7 588 000 zł
9.	pomorskie	6 954 000 zł
10.	śląskie	6 063 000 zł
11.	świętokrzyskie	5 594 518 zł
12.	zachodniopomorskie	5 231 000 zł
13.	lubelskie	5 011 500 zł

14.	lubuskie	3 441 000 zł
15.	opolskie	3 343 000 zł
16.	podlaskie	2 982 000 zł

Punktem odniesienia i szerszym kontekstem dla danych za lata 2019-2020 mogą być dane zawarte w *Raporcie o stanie zachowania zabytków nieruchomości w Polsce*, opublikowany przez Narodowy Instytut Dziedzictwa w 2017 r. Przedstawione poniżej dane dot. dotacji udzielonych w latach 2008-2016 przez Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego na zabytki nieruchome w podziale na województwa pozwalają stwierdzić, że we wskazanym przedziale czasowym (2008-2016) Opolszczyzna pozyskała łącznie 24 963 518zł, co daje 4% całej sumy dotacji udzielonych przez MKiDN, tj. 624 780 447 zł. Dziesięć województw osiągnęło wyższy wskaźnik procentowy, natomiast pięć województw uzyskało niższy wskaźnik procentowy, co lokuje województwo opolskie na 11. miejscu spośród 16 województw. W tym szerszym kontekście rok 2019 wykazuje zbliżone wysokości w stosunku do średnich z poprzednich lat, tj. województwo opolskiego zachowuje 10. miejsce spośród 16 województw. Natomiast rok 2020 wypada wyraźnie gorzej, tym niemniej trudno na tej podstawie wyciągać jeszcze jednoznaczne wnioski, ponieważ mniejsza wysokość pozyskanych środków w danym roku może być wynikiem mniejszej liczby złożonych wniosków z regionu, większej liczby wniosków odrzuconych z przyczyn formalnych itd. (o przekazanie szczegółowych danych w tym zakresie można ewentualnie wystąpić do organu organizującego nabór wniosków, tj. MKiDN)

Województwo	2008		2009		2010		2011	
	dotacja	%	dotacja	%	dotacja	%	dotacja	%
Dolnośląskie	15 555 407	17,2	8 357 685	15,6	10 440 617	24,3	10 732 811	28,3
Kujawsko-pomorskie	3 202 202	3,6	2 633 000	4,9	1 774 802	4,1	1 159 056	3,1
Lubelskie	8 173 081	9,1	4 064 036	7,6	1 858 566	4,3	1 179 872	3,1
Lubuskie	1 391 603	1,5	1 882 945	3,5	2 118 190	4,9	2 030 493	5,4
Łódzkie	4 068 354	4,5	4 297 098	8,1	1 321 632	3,1	1 210 000	3,2
Małopolskie	5 355 523	5,9	3 972 178	7,4	4 362 649	10,1	5 303 636	14,0
Mazowieckie	6 301 129	7,0	2 080 000	3,9	1 413 859	3,3	1 904 497	5,0
Opolskie	1 060 000	1,2	1 611 924	3,0	1 350 000	3,1	1 064 454	2,8
Podkarpackie	9 761 038	10,8	3 275 303	6,1	1 709 630	4,0	1 363 893	3,6
Podlaskie	2 236 022	2,5	2 225 085	4,2	1 782 546	4,1	100 000	0,3
Pomorskie	9 028 013	10,0	4 508 792	8,4	4 214 271	9,8	1 878 173	4,9
Śląskie	2 069 204	2,3	593 200	1,1	1 643 756	3,8	1 059 997	2,8
Świętokrzyskie	3 148 519	3,5	1 530 000	2,9	1 525 800	3,6	1 816 712	4,8
Warmińsko-mazurskie	4 353 483	4,8	3 197 988	6,0	2 303 246	5,4	2 054 352	5,4
Wielkopolskie	11 347 144	12,6	5 871 163	11,0	3 046 616	7,1	2 687 514	7,1
Zachodniopomorskie	3 174 969	3,5	3 361 007	6,3	2 140 131	5,0	2 357 687	6,2
Polska	90 225 691	100	53 461 404	100	43 006 311	100	37 903 147	100

2012		2013		2014		2015		2016		2008-2016	
dotacja	%	dotacja	%	dotacja	%	dotacja	%	dotacja	%	dotacja	%
17 402 724	23,0	22 027 969	24,5	20 389 561	26,5	18 513 201	23,2	17 184 597	22,1	140 604 572	22,5
3 574 994	4,7	5 143 043	5,7	3 440 333	4,5	4 528 013	5,7	2 136 356	2,7	27 591 799	4,4
2 259 901	3,0	1 850 000	2,1	1 567 416	2,0	1 440 000	1,8	1 327 453	1,7	23 720 325	3,8
4 110 737	5,4	6 225 361	6,9	4 428 929	5,7	3 572 522	4,5	4 405 856	5,7	30 166 636	4,8
2 269 961	3,0	1 545 000	1,7	1 854 667	2,4	2 162 840	2,7	2 951 277	3,8	21 680 829	3,5
5 024 361	6,6	7 540 428	8,4	7 083 337	9,2	7 546 131	9,5	6 400 239	8,2	52 588 482	8,4
4 145 625	5,5	5 521 081	6,1	4 059 738	5,3	5 707 366	7,1	7 247 522	9,3	38 380 817	6,2
3 521 522	4,6	3 651 129	4,1	3 030 000	3,9	4 072 194	5,1	5 602 295	7,2	24 963 518	4,0
3 441 518	4,5	4 491 962	5,0	2 841 693	3,7	3 335 316	4,2	2 468 734	3,2	32 689 087	5,2
2 244 998	3,0	1 545 000	1,7	1 821 493	2,4	2 300 000	2,9	2 325 000	3,0	16 580 144	2,7
4 041 699	5,3	5 904 159	6,6	4 224 487	5,5	5 231 593	6,6	5 596 489	7,2	44 627 676	7,2
4 389 325	5,8	2 787 577	3,1	2 608 816	3,4	1 581 591	2,0	1 033 050	1,3	17 766 516	2,8
2 259 266	3,0	1 345 000	1,5	929 300	1,2	1 864 151	2,3	1 313 776	1,7	15 732 524	2,5
6 599 494	8,7	6 131 114	6,8	7 406 351	9,6	6 426 767	8,1	8 289 883	10,6	46 762 678	7,5
4 024 058	5,3	7 898 622	8,8	5 378 976	7,0	4 658 880	5,8	3 311 036	4,3	48 224 009	7,7
6 493 224	8,6	6 261 470	7,0	5 901 531	7,7	6 763 182	8,5	6 247 634	8,0	42 700 835	6,8
75 803 407	100	89 868 915	100	76 966 628	100	79 703 747	100	77 841 197	100	624 780 447	100

Odrębnym źródłem finansowania prac w zakresie ochrony zabytków z budżetu państwa w części, której dysponentem jest wojewoda, są środki znajdujące się w dyspozycji wojewódzkich konserwatorów zabytków. W wypadku województwa opolskiego są to dotacje celowe na prace konserwatorskie, restauratorskie i roboty budowlane przy zabytkach wpisanych do rejestru zabytków udzielane przez Opolskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków. W poszczególnych województwach zachodzą wyraźne różnice pomiędzy wysokością budżetów poszczególnych urzędów wojewódzkich konserwatorów zabytków w części przeznaczonych na dotacje celowe przy zabytkach. Poniższe zestawienie przedstawia dane za rok 2019 (w z związku z faktem, że rok 2020 nie został jeszcze rozliczony nie istnieje możliwość przekazania kompletnych danych ze wszystkich województw za bieżący rok).

Lp.	Organ	Środki na dotacje łącznie w roku 2019
1.	Mazowiecki Konserwator Zabytków	15 185 400 zł
2.	Podkarpacki Konserwator Zabytków	9 392 000 zł
3.	Małopolski Konserwator Zabytków	5 799 818,98 zł
4.	Śląski Konserwator Zabytków	2 623 971,04 zł
5.	Podlaski Konserwator Zabytków	2 205 400 zł
6.	Dolnośląski Konserwator Zabytków	1 920 000 zł
7.	Świętokrzyski Konserwator Zabytków	1 532 000 zł
8.	Lubelski Konserwator Zabytków	1 255 000 zł
9.	Wielkopolski Konserwator Zabytków	1 230 000 zł
10.	Łódzki Konserwator Zabytków	1 074 200 zł
11.	Kujawsko-Pomorski Kons. Zabyt.	1 015 000 zł
12.	Pomorski Konserwator Zabytków	600 000 zł
13.	Warmińsko-Mazurski Kons. Zabyt.	590 000 zł
14.	Opolski Konserwator Zabytków	580 000 zł

15.	Zachodniop. Konserwator Zabytków	557 624,73 zł
16.	Lubuski Konserwator Zabytków	407 000 zł

Reasumując, wysokość środków pozyskiwanych z budżetu państwa na finansowanie prac w zakresie ochrony zabytków w województwie opolskim wynika w głównej mierze ze skuteczności aplikacji składanych w naborach ogłaszanych corocznie do programu MKiDN „Ochrona zabytków” oraz – częściowo – z wysokości środków finansowych będących w dyspozycji Opolskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków. Ponadto istotnym składnikiem są również środki zapisane na ten cel w budżetach poszczególnych jednostek samorządu terytorialnego. W związku z powyższym na możliwość pozyskiwania dotacji z funduszy centralnych bezpośrednio wpływa liczba oraz poziom merytoryczny wniosków składanych w naborach organizowanych przez MKiDN. Z kolei **ewentualne działania przed organami administracji rządowej zmierzające do zwiększenia budżetu Wojewódzkiego Urzędu Ochrony Zabytków w Opolu powinny być inicjowane przez Wojewodę Opolskiego oraz Opolskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków.** Natomiast Samorząd Województwa Opolskiego, realizując zadania w zakresie ochrony dziedzictwa materialnego, systematycznie zwiększa pulę środków przeznaczonych na dotacje celowe w zakresie prac konserwatorskich i restauratorskich przy zabytkach. W roku 2020 rozdysponowana została kwota w wysokości 400 000 zł, co pozwoliło na dofinansowanie 23 zadań. Jednocześnie działania w powyższym zakresie wspierane są znacznymi środkami z funduszy europejskich – aktualnie w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Opolskiego na lata 2014-2020, gdzie w Działaniu 5.3 Ochrona dziedzictwa kulturowego i kultury wspierane są liczne projekty z zakresu ochrony dziedzictwa materialnego – w ramach rozstrzygniętego w tym roku naboru dofinansowanych zostało 11 projektów na łączną kwotę 3 237 000 zł.

Z poważaniem

Wicemarszałek Województwa Opolskiego

Zbigniew Kubalańca

Sprawę prowadzi: Bartosz Swoboda